

SEPTIMIU BUCUR – POLEMICS REGARDING CARAGIALE

Dumitrița Florina TODORAN (POP)
"Petru Maior" University of Tîrgu Mureș

Abstract : Like Maiorescu, Ibrăileanu, Dobrogeanu- Gherea, Panu etc, Septimius Bucur expresses his views on the work of Caragiale. His study has from the outset tempting polemics. It rejects the assertion of Călinescu after the playwright's world of Cațavencu would be grown "in sympathy clean comedy and not in critical". The truth, as far as Caragiale is concerned, obviously belongs to Septimiu Bucur, and the critic's view on the writer's political ideals is very modern. Septimiu's arguments are unbeatable. Septimius Bucur discusses problems of stabilizing the equality between Eminescu's position and that of Caragiale. Some say that they were both the most brilliant exponents of social revolt against the injustice of the bourgeois-landlord. Bucur does not agree with this equality.

Keywords: controversy, arguments, Septimiu Bucur, polemics, criticism.

Destinul literar al operei lui Caragiale este paradoxal: scriitorul pe care discursul public al zilelor noastre îl asociază în mod aproape invariabil cu atributul "actual" a fost deseori etichetat de contemporanii săi drept perimat, apropiata sa cădere în desuetudine fiind prezisă cu insistență timp de aproape o jumătate de secol.¹

„Între premiera piesei *O noapte furtunoasă* și primul studiu critic serios despre scrierile lui Caragiale au trecut câțiva ani, în care receptarea scrierilor dramaturgului s-a limitat la cronici de întâmpinare, majoritatea ostile și contaminate cu prejudecăți politice. Primele texte de acest gen au apărut imediat după prima reprezentare a *Noptii furtunoase*, eveniment care a declanșat un val de diatribe împotriva pretensei imoralități a piesei, însoțite de reproșuri către conducerea Teatrului Național, care îngăduise o asemenea insultă la adresa moralei publice.”²

Teza „perisabilității” operei caragialiene, care avea să fie repetată și nuanțată de nenumărate ori în deceniile următoare, ia naștere la scurt timp după punerea în scenă a *Noptii furtunoase*.

Ostilitatea față de lucrările dramatice ale lui Caragiale atinge apogeul după premiera piesei *D-ale carnavalului*, perioadă în care însuși Titu Maiorescu se socotește obligat să intervină, scriind celebrul studiu *Comediile domnului Caragiale*, una dintre primele lucrări care evidențiază meritele dramaturgului. Fără îndoială, nu se poate nega meritul lui Titu Maiorescu de a fi fost primul critic care a exprimat fără echivoc convingerea că opera lui Caragiale are valoarea necesară pentru a trece testul timpului; totuși, dincolo de elogii se pot intui anumite rezerve ale mentorului *Junimii*.

¹ Mihai Mandache, *Sub semnul scepticismului. Reacțiile contemporanilor la opera lui Caragiale*, <http://www.scribd.com/doc/244729599/Reacțiile-contemporanilor-la-opera-lui-Caragiale#scribd>, p. 4

² *Idem*

Următoarea etapă importantă în crearea unui curent de opinie favorabil față de operele lui Caragiale este intervenția lui Constantin Dobrogeanu-Gherea. Inițial, criticul pare a avea o atitudine relativ ostilă față de scriitor, publicând un articol cu titlul *Caragiale fluierat*, în care formulează o serie de obiecții față de piesa *D-ale carnavalului*. Aidoma lui Maiorescu, criticul socialist evită să se pronunțe fără rezerve în favoarea dramaturgului: „Caragiale nu e un geniu, dar e un mare talent satiric, și ca atare trebuie să ne intereseze în cel mai înalt grad”³, afirmă Gherea, chiar înainte de a face orice referire concretă la vreuna dintre piese.

Criticul N. Petrașcu își exprimă admirația față de capacitatea lui Caragiale de a crea, în piesele sale, iluzia realității: „nimeni n-a putut să întruchieze la noi o realitate vie ca dânsul. El are o finețe, o subtilitate psihologică, o cunoștință a mobilelor acțiunii omenești și o divinațiune a expresiunilor cu care îmbracă aceste mobile, cum literatura română n-are alt exemplu”⁴. Elogiile lui N. Petrașcu sunt dublate, însă, de o serie de acuzații aduse pieselor lui Caragiale. Criticul consideră că invenția tipologică a dramaturgului este limitată, ea rezumându-se la 5-6 tipuri care se repetă în toate piesele. Importanța scăzută a intrigii și automatismele personajelor sunt prezentate, de asemenea, ca defecte ale comediilor.

Rezerve cu privire la longevitatea comediilor lui Caragiale se regăsesc și în aprecierile critice ale lui Anghel Demetrescu. În 1896, într-un studiu pompos intitulat *Despre obiectul artei în general*, Demetrescu remarcă declinul tipului literar al patriotului pașoptist, redus la reprezentări caricaturale precum cele din comediile lui Caragiale. Concluzia este categorică: „cu disparițiunea și importanța tipului, va dispărea și opera ce l-a pus în proeminență”⁵.

Atacurile împotriva operei lui Caragiale vin și din direcția foștilor săi colegi de club literar de la „Junimea”. Începând din 1903, în revista „Săptămâna”, condusă de G. Panu, apar o serie de articole în care conducătorul publicației reia teza caducității operei caragialiene.

Într-un articol despre *O scrisoare pierdută*, scris în 1903, Eliade practică un subtil joc al alternanței dintre elogiul și contestare. Deși recunoaște că piesa este cea mai bună din repertoriul nostru național, criticul constată că ea „a îmbătrânit puțin pe alocuri” și își exprimă temerea că „în douăzeci de ani, va fi poate nevoie, pentru a o înțelege, de a recurge la memoriile bătrânilor, și în cincizeci de ani, la cărțile de istorie”⁶.

În același an în care Pompiliu Eliade publică observațiile sale față de *Scrisoarea pierdută*, H. Sanielevici consacră un studiu elogios *Momentelor*. Pasajele introductive reiau, pe scurt, teoria formelor fără fond, contrastul dintre aparența occidentală și esența orientală fiind văzut drept motorul operei lui Caragiale.

Primele articole în care Lovinescu își exprimă rezervele față de opera lui Caragiale datează din 1907-1908, fiind publicate în revista *Convorbiri critice*. Întrucât publicația era condusă de Mihail Dragomirescu, un mare admirator al lui Caragiale, Lovinescu recurge la prezentarea ideilor sale sub forma unui dialog de inspirație platoniciană.

³ *Ibidem*, p. 259

⁴ N. Petrașcu, *Caragiale, comediile lui*, în *Literatură și artă română*, an II, nr.11, 25 noiembrie 1898, p. 683

⁵ Anghel Demetrescu, *Despre obiectul artei în general*, în *Literatură și artă română*, an I, nr.2, 25 decembrie 1896, p. 113

⁶ Pompiliu Eliade, *Caragiale: “O scrisoare pierdută”*, în volumul *I. L. Caragiale față cu reacțiunea... criticii*, Editura Princeps, Iași, p. 94

Referindu-ne în rândurile de mai sus la revista *Convorbiri critice*, în care apărea primul articol al lui E. Lovinescu despre Caragiale, identificăm în persoana lui Mihail Dragomirescu, conducătorul publicației, un mare admirator al operei caragialiene. Într-adevăr, Dragomirescu se numără printre primii critici care își manifestă deschis convingerea că valoarea scrierilor lui Caragiale este universală: „comediile lui Caragiale, în special [...] sunt, cred eu, opere clasice, care vor putea produce emoțiuni estetice veritabile în toate timpurile și la toate popoarele”⁷. Afirmția de mai sus, inclusă într-un studiu din 1904, este urmată de o precizare oportună: „succesul de public al pieselor lui Caragiale s-ar putea diminua în timp, dar ele vor fi întotdeauna apreciate de cititorii cu o cultură literară solidă.”⁸

Tendința sociologizantă, evitată sistematic de Mihail Dragomirescu, este reprezentată din plin în scrierile critice ale lui Garabet Ibrăileanu. Studiul său, *Spiritul critic în cultura românească* (1909), analizează scrierile lui Caragiale sub titlul *Critica socială extremă*. Pasajele introductive conțin o afirmație obscură, care nu este probată și nici aprofundată: „Din punct de vedere social, literatura sa [a lui Caragiale, n.n.] este expresia acelor care, veniți în urma relelor produse de formele nouă pentru anumite clase, se ridică împotriva acestor forme, pentru că au adus nenorocirea altor clase”⁹. Criticul nu oferă nicio indicație care să permită identificarea claselor în numele cărora vorbește Caragiale sau a claselor care au avut de suferit de pe urma introducerii „formelor nouă”.

După cum se poate observa, studiile despre opera lui Caragiale scrise de contemporanii săi au anumite elemente comune. Pentru aproape toți criticii, stabilirea orientării politice a autorului este o problemă de cea mai mare importanță. Faptul că subiectul a fost abordat cu atâta insistență, fără a se ajunge la o concluzie unanim acceptată, sugerează că folosirea operei lui Caragiale pentru a ilustra convingerile politice ale autorului este o operație hazardată.

INCURSIUNE IN OPERA CARAGIALIANĂ

La fel ca Maiorescu, Ibrăileanu, Dobrogeanu- Gherea, Panu etc, Septimiu Bucur își exprimă părerea asupra operei lui Caragiale. Studiul său are, încă de la început, tentă polemică. Acesta respinge aserțiunea călinesciană după care dramaturgul ar fi cultivat lumea lui Cașavencu „din curată simpatie de comediograf”¹⁰ și nu din spirit critic. Întrebarea pe care și-o pune criticul e o întepătură la adresa autonomiei esteticului: „De ce vrea să uite Călinescu că toți scriitorii mari din literatura noastră și cu atât mai mult din literatura universală, au avut convingeri și idealuri politice? Unii dintre ei au pecetluit, cu sângele lor, aceste idealuri. Sunt sigur că n-a fost plăsmuită încă nici o operă literară de mâna întâi care să nu răsfrângă în cuprinsul ei înalte aspirații ale aceluia care i-a dat viață, întocmai cum încă nu s-a născut un

⁷ Mihail Dragomirescu, *Caragiale*, în volumul *I. L. Caragiale în conștiința contemporanilor*, Editura Academia Română, 1943, p. 364

⁸ Mihai Mandache, *op.cit.*, p. 17

⁹ G. Ibrăileanu, *Spiritul critic în cultura românească*, Editura Litera, Chișinău, 1999, p. 181

¹⁰ George Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Fundația pentru literatură și artă, București, 1941, pp. 444-445

copil care să nu poarte în vinele lui moștenirea părinților.”¹¹ Adevărul, în ce-l privește pe Caragiale, este evident de partea lui Septimiu Bucur, iar convingerea criticului în privința idealurilor politice ale creatorului este foarte actuală. Dar polemica esențială se poartă cu cei care îl afiliaseră pe Caragiale junimismului (Ibrăileanu, Lovinescu), cu cei ce dăduseră interpretări sociologist- minimalizatoare comediiilor sale și cu cei ce lansaseră teza inaderenței dramaturgului la spiritul românesc.¹² Argumentele criticului sunt imbatabile. Fără prea multe subtilități, îi răspunde lui Călinescu printr-o analiză strânsă a pamfletului caragelian „1907, din primăvară până-n toamnă”, dovadă zdrobitoare chiar pentru patosul politic al dramaturgului.¹³ În privința afilierii lui Caragiale la junimism, Septimiu Bucur aduce în discuție divergențele de opinie în chestiuni importante între dramaturg și mentorul junimist, iar în privința așa-zisei neaderențe la spiritul românesc, aduce ca argument analiza unui pamflet antișovinist „Românii verzi” și elemente pur patriotice din opera sa.¹⁴

„Analiza comediiilor e sumară, însă e axată pe o idee fertilă, aceea a similitudinii tipologice a personajelor. Astfel Rică Venturiano ar fi <un Cațavencu în ediție mai blajiană>, românii verzi ar fi ei <Cațavenci în ediție populară>, iar „între Trahanache și jupân Dumitrache ar fi aceeași deosebire de grad ca între Cațavencu și Venturiano, sau Zoe și Veta”.¹⁵ „Având doar rațiuni polemice, pagina critică a lui Septimiu Bucur nu este plină de patos ci pe alocuri judecățile sunt superficiale.”¹⁶ O cercetare adâncă a operei dramaturgului¹⁷ a scos la lumină că discursurile electorale ale lui Cațavencu ori Farfuridi nu sunt chiar „momente de prostie”, iar, tipologic vorbind, a uni personajele caragialiene numai prin incultură, înseamnă a reduce bogăția la unitate și a sărăci o operă de alte multe semnificații conținute. Apoi e de discutat dacă Cetățeanul turmentat e „singurul om cinstit” din piesă și posesor al aceluși „fond de umanitate nealterată”, când, de fapt, el e mai înstărit decât Ionescu și Popescu, e „alterat” de băutură, nu știe cu cine va vota, iar restituirea scrisorii n-o face din scrupul moral, ci în virtutea unui automatism profesional.¹⁸

Dramaturg, jurnalist, scriitor și pamfletar, Caragiale este printre pușinii români care nu au nevoie de nici o prezentare și un autor ale cărui opere vor rămâne mereu actuale în societatea românească.

În studiul despre I.L. Caragiale, Septimiu Bucur dorește să scoată în evidență inteligența dramaturgului, studiul său având tentă polemică, nefiind de acord cu afirmația lui Călinescu că “din curată simpatie de comediograf cultiva Caragiale lumea lui Cațavencu și graiul incult al acesteia nu e o critică ci un efect comic.” Încă de la începutul studiului

¹¹ Serafim Duicu, *Septimiu Bucur, Banchetul lui Lucullus*, pagini de critică literară, Ed. îngrijită, prefață și note asupra ediției de Serafim Duicu, Cluj-Napoca, Dacia, 1978, , p. 101

¹² Este vorba despre N. Davidescu care publicase articole despre Caragiale: *Caragiale, cel din urmă fanariot, sau inaderența lui la spiritul românesc* în Cuvântul liber, nr.39, 1935; *Inaderența lui Caragiale la spiritul românesc* în Cuvântul liber, nr.2, 1935; *Ultimul ocupant fanariot sau inaderența lui Caragiale la spiritul românesc* (partea a II-a) în Familia, seria III, nr.1, 1936

¹³ Serafim Duicu, *op.cit.*, p. 11

¹⁴ *Idem*

¹⁵ *Ibidem*, p. 12

¹⁶ *Idem*

¹⁷ M. Tomuș, *Opera lui I.L. Caragiale*, Editura Minerva, București, 1977, pp. 231

¹⁸ *Ibidem*, pp. 232-234

precizează trăsătura de bază a personalității lui Caragiale și anume inteligența lui extraordinară, reieșită din jocul spumos de cuvinte, voluptatea “calamburului”, o adâncă pătrundere psihologică.

E greșit a-l reduce pe Caragiale, care e un scriitor excepțional, la un simplu tipar, la o singură formulă tipologizantă. Ceea ce consideră alții că predomină în atitudinea scriitorului e bigotismul însă Septimiu Bucur consideră bigotismul o notă frecventă la creatorii de artă. După ce-și scria comediile, Caragiale afirmă că literatura lui e sentimentală, neplăcându-i să fie denumit scriitor satiric. Prin această afirmație Caragiale se autocaracterizează. “Revolta (“Moftul, dragi cititori, nu-i ieșit din dorința de a râde pentru ca să râdă și alții. Geneza lui e revolta”) e un sentiment protestatar împotriva unei situații date. Inteligența lui Caragiale reiese și din atitudinea personală, afectivă, față de mediul social, față de viață. Orice operă satirică izvorăște dintr-o stare de sentiment. “A satiriza înseamnă a ataca și ataci pe cineva sau ceva, în numele unei păreri, în numele unei credințe contrare, deci de pe o poziție adversă pe care ți-ai însușit-o. Această solidarizare militantă nu e cu puțință fără intervenția unui complex afectiv.”¹⁹

Atracția societății e o altă trăsătură a personalității lui Caragiale. Insuși autorul spune că a avut multe de învățat de la viață, că lupta și lipsurile școlii vieții îi deschid ochii, de aici culegând ce este mai autentic pentru înfățișarea feluritelor tipuri și situații. Personajele lui Caragiale sunt reale și asta explică persistența lor nealterată peste generații. Sunt reale, dar au un puls de exagerare, de potențare tipologică față de care creația artistică nu are valabilitate. Referitor la afirmația lui George Călinescu că “din curată simpatie de comediograf cultiva Caragiale lumea lui Cațavencu și graiul incult al acesteia nu e o critică ci un efect comic”, Septimiu Bucur nu este de accord deoarece astfel orice atitudine a scriitorului rămâne străină de creația lui. Călinescu uită că toți scriitorii mari din literatura noastră și chiar și cei din literatura universală au avut convingeri și idealuri politice. Acesta mai afirmă despre Caragiale că a fost un simplu “comediograf” care a ajuns la o treaptă de mobilitate sufletească de la care nu se mai poate vorbi serios despre el.

In opera lui Caragiale pulsează o profundă nemulțumire, o răzvrătire sinceră, ludică, nemiloasă împotriva păcatelor multe și de neiertat ale societății în care a trăit. Bucur accentuează faptul că dramaturgul nu a dușmănit spiritul liberal dar a urât abuzurile, corupția. Bucur observă că George Călinescu a mai precizat, de asemenea, și faptul că exista o oarecare simpatie față de personajele Tipătescu, Trahanache, Dandanache sau Cațavencu.

Caragiale n-a fost membrul nici unui partid iar temperamentul său refuză ipostaza de luptător politic, însă a avut o anumită convingere politică. Ii disprețuia pe boieri, pe privilegiați, era apropiat de cei asupriți, de cei care sufereau osânda nedreptăților sociale. A fost de-ajuns să privească în jurul său, să observe ce se petrece în realitatea de fiecare zi. Această atitudine opoziționistă se va contura în studiul despre răscoalele țărănești din 1907. In broșura “1907, din primăvară până-n toamnă”, din stilul lui Caragiale reiese cel mai sincer sentiment de echitate umană.

In pamfletul său antișovinist “Românii verzi”, Caragiale a ridiculizat tendința exclusivismului patriotard, având un umor plăcut. Vorbind didactic, sunt două feluri de

¹⁹ Serafim Duicu, *op.cit.* p.12

naționalisme: unul sombru și creator care se manifestă în continuitatea muncii zilnice și altul caracterizat de un exhibitionism verbal în care se ascund deficiențe morale.

“Românismul cu trei ‘r’ pe care l-a ‘biciuit’ Caragiale e românismul demagogilor, gogomanilor, pe jumătate inconștienți, pe jumătate ariviști. *Românii verzi* ai lui Caragiale, spune Bucur, sunt Cațavencii, vinovați de confuzia intelectuală.”²⁰ El atacă excrescențele patriotismului care preconizează intoleranța rasială, patriotismul, care vrea să aibă o emblemă ce reprezintă “un român verde sdrobind falnic sub călcâiul său șarpele străinismului, care scrâșnește și țipă.”

În lumea lui Caragiale sunt multe tipuri unite într-o singură familie tipologică. Nici unul din personajele comediilor lui Caragiale nu e stăpân pe sensul exact al cuvintelor pe care le folosește, nu au disciplină mentală.

Mihail Dragomirescu face singura concesie detractorilor lui Caragiale: în încheierea studiului său, criticul se declară de acord cu afirmația conform căreia personagiile lui Caragiale, cu toată adâncimea lor, cu tot relieful și incisivitatea lor, nu prea au volum” făcând abstracție de contradicția în termeni personajele au adâncime și relief, dar nu au volum, se impune să constatăm că studiul lui Dragomirescu are un merit important, el evită abordarea sociologizantă, care urmărea să stabilească o corespondență strictă între ficțiunea operei și realitățile românești. Criticul are permanent în vedere faptul că analizează o operă literară, pe care o raportează în permanență la alte opere literare, eliberând discuția de intruziunea politicului și reorientând-o către zona esteticului.

Din punct de vedere politic, el s-a mărginit la atitudini de simpatie deoarece doar astfel poate gândi și simți liber. Atacul lui Bucur împotriva lui Maiorescu e mult mai violent atunci când denunță “profanarea”, adică modificarea câtorva versuri în textul celui mai mare scriitor român.

Iluminismul lui Caragiale e o inexactitate. Acesta preconizează lozincă “artă pentru artă”. Caragiale a lansat formula “nici artă pentru artă nici artă cu tendință, ci artă cu talent.” Astfel opera de artă are un destin și un rost singular care constituie unicitatea ei față de celelalte activități spirituale. Septimiu Bucur observă că elementele constitutive, esențiale ale actului de creație, sunt cultura, gustul, rafinamentul intelectual, perspicacitatea, puterea de judecată. Caragiale a știut ce înseamnă “a crea” fiindcă a fost un creator, fiind în permanentă comuniune cu actul de creație.

Prima piesă a lui Caragiale e *O noapte furtunoasă*. Aici, el stăpânește ca nici un alt autor român tehnica savantă a compoziției dramatice. *O noapte furtunoasă* este o piesă cu cheie. Toată acțiunea se realizează în jurul unei confuzii de situații. Chiar de la început personajele trăiesc. Ridicolul rezultă din extraordinara tipizare verbală. Acestea întrebunțează un limbaj cu desăvârșire adecvat particularităților și atitudinilor. Realismul satiric al lui Caragiale e mai accentuat în *O scrisoare pierdută* ca în *O noapte furtunoasă*. Lumea comediilor lui Caragiale e o lume a corupției și a abuzurilor politicianiste liberalo-conservatoare.

Septimiu Bucur aduce în discuție problema legată de stabilizarea egalității între poziția lui Caragiale și cea a lui Eminescu. Unii sunt de părerea că amândoi au fost cei mai străluciți

²⁰ *Ibidem*, p. 107-108

exponenți ai revoltei sociale împotriva nedreptăților regimului burghez-moșieresc. Bucur nu e de acord cu această egalitate.

Acesta crede că între autorul *Scrisorii pierdute* și creatorul *Luceafărului* există deosebiri radicale. Eminescu e “unul”, adică o opoziție în literatura și cultura românească, pe când lui Caragiale nu-i putem recunoaște acest caracter de unicitate substanțială. De altfel, Eminescu a avut o viziune integrală asupra problemei românești, în timp ce Caragiale a surprins doar aspecte fragmentare ale ei.

Eminescu a conceput problema neamului nostru “dinlăuntru”, adică în datele ei esențiale și permanente. Solidarizarea lui Eminescu cu durerile poporului român este rodul celei mai înalte conștiințe naționale și culturale ce a apărut vreodată în cursul istoriei noastre. Eminescu a fost legat în totalitate de viața poporului român, al cărui exponent trebuie considerat, ca nimeni altul, nici până la el, nici după el.

BIBLIOGRAFIE

1. Bucur, Septimiu, *Banchetul lui Lucullus*, pagini de critică literară, Ed. îngrijită, prefață și note asupra ediției de Serafim Duicu, Cluj-Napoca, Dacia, 1978
2. Călinescu, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Fundația pentru literatură și artă, București, 1941
3. Demetrescu, Anghel, *Despre obiectul artei în general*, în *Literatură și artă română*, an I, nr.2, 25 decembrie 1896
4. Dragomirescu, Mihail, *Caragiale*, în volumul *I. L. Caragiale în conștiința contemporanilor*, Editura Academia Română, 1943
5. Eliade, Pompiliu: “*O scrisoare pierdută*”, în volumul *I. L. Caragiale față cu reacțiunea... criticii*, Editura Princeps, Iași
6. Ibrăileanu, Garabet, *Spiritul critic în cultura românească*, Editura Litera, Chișinău, 1999
7. Mihai Mandache, *Sub semnul scepticismului. Reacțiile contemporanilor la opera lui Caragiale*, <http://www.scribd.com/doc/244729599/Reacțiile-contemporanilor-la-opera-lui-Caragiale#scribd>
8. Petrașcu, N., *Caragiale, comediile lui*, în *Literatură și artă română*, an II, nr.11, 25 noiembrie 1898
9. Tomuș, M., *Opera lui I.L. Caragiale*, Editura Minerva, București, 1977

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NATIONALE
OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
„ALEXANDRU IOAN CUZA”
din IAȘI

Program Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

Axa prioritară 1 Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere;

Domeniul major de intervenție 1.5 **Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării;**

Numărul de identificare al contractului: POSDRU/159/1.5/S/133652

Titlul proiectului: „Sistem integrat de îmbunătățire a calității cercetării doctorale și postdoctorale din România și de promovare a rolului științei în societate” **Beneficiar:** Universitatea « Alexandru Ioan Cuza », Iași